

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancaute nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimite.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anșururi:
In Viena: M. Dukas, Heinrich
Schulz, Rudolf Mosse, A. Oppelka
Nachfolger, Anton Oppelk, J.
Jannaberg. In Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat. In
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumania; In Ham-
burg: Karoly & Liebmann.

Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o colonă 6 or. și
30 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învalială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVII.

„Gazeta“ iese în ziua-care ei.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea piața mare,
Tergulul Inului Nr. 88 etagiulă
L.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună oeserpiară 5 or. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 207.

Brașov, Joi, 22 Septemvre (4 Octomvre)

1894.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Cu 1 Octomvre 1894 st. v.

se deschide nou abonament,
la care invităm pe toți amicii și
sprijinitorii soției noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 12 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 40 franci
pe șase luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data
de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 2 fl.
pe șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 8 franci
pe șase luni 4 „

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Contribuțiunile la noi.

Brașov, 21 Septemvre v.

Se asigură, că în curând con-
tribuabili țerei noastre au să fiă sur-
prinși din partea ministrului ungu-
resc de finanțe cu o scire „îmbu-
curătoare“. Socotelile ultimului an
de gestiune sunt terminate și se
dăce, că aceste socotele s'ar fi în-
cheiate cu un excedent de 30 mi-
lióne florin.

Acésta este scirea de senzație,
cu care are d-lu ministru de finanțe
Wekerle să-i surprindă pe contribu-
abili. Că de unde va fi scos genia-
lul financiar acest excedent con-
siderabil, acésta e secretul lui.

Destul că în budgetul votat de
parlament este fixată cu o anu-
mită cifră atât suma venitorilor,
cât și a cheltuelilor. Dacă pe lângă
tote astea ministrul a știut să
scotă un excedent de deci de mi-
lióne, acésta trebuie să fiă un mi-
ster, cu a căruia scrutare n'voim
acum să ne mai perdem impulsul.

Ceea ce scim și vedem cu
ochii este, că pe lângă toate esce-
dențele, cu cari d-lu Wekerle își în-
cheia socotelile sale, contribuțiunile
se sporesc mereu și populațiunea
se simte mai apasată ca oricând.

Marea și puternica Anglia a
avut în ultimul an de gestiune
un budget cam de un milion și
jumătate flor., totu cam atâta a
fost și budgetul Franciei, pe când
mica și sărăcuța Ungaria are un
budget de 400 milioane florin, va
să dăce a patra parte. Cât de enormă
este acésta sumă pentru contribu-
abili dela noi o voru pute sci numai
acea, cari pot să-și facă o închi-
puire fidelă despre imensele bogății,
de cari dispun aceste state în com-
parație cu noi, unde agricultura e
amenințată cu nimicire, ér indus-
tria și comerțul, în sensu euro-
penu, nici nu e cunoscut.

S'aud adese-ori plângeră din
gura poporului, că nu pôte trăi de
dări, de-ore-ce totă agonisirea de
peste an i-o consumă contribuți-
unile. Acestea nu sunt plângeră esa-
gerate, ci purul adevăr. Pe basă
de date statistice s'a făcut socotela,
după care venitul anual al tota-
lității cetățenilor din statul nostru
este de 750 milioane, în timp ce to-
talul contribuțiilor anuale face
352 1/2 milioane fl. Va să dăce cetă-
țenii acestui stat aproape jumătate
din venitul lor anual trebuie să-l
depună pe altarul contribuțiilor,
ér din cealaltă să trăescă. Pôte însă
or-cine să-și închipuască, cât de
greu trebuie să fiă traiul acesta.

După cum stau astăzi împreju-
rările la noi, trebuie ca cineva să aibă
o mișcă frumoasă pentru ca să se pótă
lăuda cu un venit curat de
600—700 fl. la an, cât i-ar trebui
pentru cea mai modestă susținere a
casei și a familiei. Dacă și din aceș-
tia trebuie să dea jumătate în con-
tribuțiune, este ușor de înțeles,
că din restul, ce i-a mai rămas,
fórte cu greu mai pôte să trăescă
ca om liber și independent.

Cele dișe până aci se referă
în general la toți cetățenii de sub
stăpânirea ungurescă, a căroră sorte
în genere luat nu este vrednică
de-a fi învidiată din partea nimănui.

Dér ce să dăcem în special
de poporul nostru? Clerul și bi-
sericile noastre nu sunt subven-
tionate din partea statului, școlele și
învățătorii noștri nu sunt plătiți
dela stat, — toate acestea și altele
asemenea are să le susțină însuși
poporul românesc, plus că are să
plătescă și dări speciale pentru șco-
lele și „Kisdedovurile“ Ungurilor.

Poporul maghiar cel puțin
este cruțat și menajat atât din
partea statului, care nu întârziă a-i
face toate înlesnirile posibile pentru
prosperarea sa culturală și econo-
mică, cât și a funcționarilor, cari
toți, așa dăcându, sunt recrutați din
sinul său. Și cu toate acestea ne-
mulțumirea chiar în sinul poporu-
lui maghiar și-a ajuns culmea, ceea
ce mai bine o dovedesc ca or-cine
mișcările socialiste din Ungaria, cari
pe di ce merge iau dimensiuni mai
îngrijitoare.

Alu nostru popor însă nu nu-
mai că nu este cruțat din partea
statului care, precum vedem, re-
presentă adă un monopol exclusiv
al Maghiarilor, dér e negles în
modul cel mai vitreg și dălnic
i se fac greutăți, ér funcționarii
de stat și administrativi nu întâr-
ziă a profita de toate ocaziunile pen-
tru a-lu strimtoră și apăsa.

Cu toate acestea în sinul po-
porului român nu s'au ivit până
acum nici tendințe socialiste. Mul-
țumită trăinicie și naturii sale peste
măsură răbduriă, el suportă greu-
tățile imense, ce-lu apasă, fără a da
aprigiloru săi dușmani nici cel mai
micu motiv de a-lu acusa cu ten-
dințe răsăritore pentru ordinea
socială.

Unu popor ca acesta formeză
elementul cel mai sănătos în
stat și unu regim umanitar n'ar
puté să aibă față cu el, decât
stimă și bunăvoință, ér nu se fiă
tractat cu nesfirșită ură și dispreț,
precum este tractat poporul nostru
din partea regimului unguresc.

Delegațiunea austriacă.

— Cestiunea română. —

In 1 Octomvre n. delegațiunea austria-
că a ținut a doua ședință publică, care
a durat până sera târziu. La desbaterea
generală s'au anunțat delegații Kaftan,
Dr. Paçak, Berenreiter, Barcuruski și Dr.
Fournier.

Dr. Kaftan dișe, că în anii din urmă
în Europa s'a dezvoltat o deosebită cari-
catură a războiului și păcii, așa numita pa-
ce înarmată, pace stricată. Ministrul de
externe are meritul de-a fi făcut mai
amicabil raportul monarhiei cu celelalte
state și n deosebi cu Rusia, dér prin acé-
sta n'a luat de pe umeri poporului mi-
seră sarcinile păcii înarmate. Causa ace-
tui rău zace în tripla alianță, care pentru
Austria este păgubitoare. Tripla alianță n'a
ajutat monarhiei nici din punct de ve-
dere strict politic, nici din punct de
vedere economic. Austria, în timpuri cri-
tice, nu pôte conta la Germania, ér de Ita-
lia avem lipsă numai să ne apere de ir-
redeutism, care începe să-și ridice capul
la marginele mării. Dér contra irredentei
am fi aperați mai sigur, decât am da li-
bertate și drepturi populațiunei slave dela li-
toral. Tripla alianță e bună pentru Germania
și Unguri, ca să țină în jug pe Slavi, dér

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Românii din Ungaria.

Originea, istoria și starea loră prezentă,
de Henri Gaidoz.

Traducere de George Moroianu, elevu alu școlei
libere de științe politice din Paris

(Urmare.)

III.

Regele Ungariei Stefanu celu Sfântu
cuceră Transilvania în anii primii ai seco-
lului XI-lea, și ea rămâne ungurescă mai
multu ceva de patru secol. Lupta dela Mo-
hăcs din 1526 este pentru Ungaria o dată
fatală, ca pentru noi Krécy, sau Azincourt.
Turcii invinsă, și de atunci pământul Un-
gariei era disputat între casa de Austria
și puterea otomană. Transilvania nu întâr-
ziă a se organiza în principat independent,
mai întâiu sub Zapolia, apoi sub
principii (cum am dișe astăzi președinți) a-
lăși de Dieta transilvană. Acești principii
interveneau în afacerile Ungariei, combă-
tându, când cu Austria, când cu Turcul,
dér trebuia în a doua jumătate a veacului
XVII-lea să recunoscă suzeranitatea

Sublimei-Porti. Transilvania era vasală Tur-
coiei, când fu cucerită de trupele austriace;
ea deveni austriacă de faptă chiar la 1688,
de drept prin tractatul dela Karlovitz
din 1699.

Principatul Transilvaniei, după ve-
chile lui margini, — dișe articolul 1 din
tratatu, — va rămâne sub puterea împé-
ratorului Leopoldu și va deveni unu domeniu
al său.

Transilvania era supusă directu casei
de Habsburg, păstrându-și constituția și auto-
nomia; ea rămânea independentă de Ungaria
ca și celelalte posesiuni ale casei Habsbur-
gice. O diplomă a împératului Leopoldu I
recunoscuse deja din 1691 constituția și le-
gile principatului. Dieta Transilvaniei con-
tinuă a esista, și mai târziu ea adoptă la
cererea împératului Carolu alu VI-lea „San-
cțiunea pragmatică“, (care modifică ordi-
nul de succesiune la tron), pe care și
Dieta maghiară trebui din parte-i să o ac-
cepte. În urma diplomei dela 1691 a împé-
ratorului Leopoldu I, vedem, unu secol
mai târziu, 1790, Dieta Transilvaniei reamîn-
tindu, că „Transilvania este unu principat,
avându o esistență proprie și independentă

de or-cine altu stat (per se subsistens et
ab alio regno independens principatus Tran-
sylvanicae)“. Principatul Transilvaniei de-
pindea directu de guvernul din Viena;
el își avea Dieta și guvernul său local,
care comunica cu suveranul prin interme-
diul unei cancelarii a Transilvaniei, stabi-
lită în Viena.

Acésta organizațiune dură afară de
epoca turburărilor din 1848/1849 până la
1867, când casa de Austria învinsă la Sa-
dova, judecă necesar a-se împăca cu vitéza
națiune maghiară. Numirile de „dualismu“
și de „monarchie austro-ungară“ (înlocuind
„imperiu Austria“) spun din destul, că
impărăția a fost împărțită între Germani
și Maghiari. Maghiarii simțindu, că ei voru
deveni stălpul de razim alu unei noue
stări de lucruri, cerură mult și obținură
totu ce cerură. Li s'a dat pe mână (afară
de ore-cari reserve pentru Croația) totu teri-
toriu și toate naționalitățile situate din-
colo de Leita. S'a cedat tuturor reven-
dicărilor „dreptului lor istoric“, înglu-
bându-se în regatul Ungariei atâtu princi-
patul Transilvaniei la răsărit, cât și re-
gatalu Croației și Voivodina sârbescă din

Temisóra, la Sud. Trecuseră mai multu de
3 secol, de când Transilvania încetase de
a face parte din Ungaria; dér secolii tre-
cuți și faptele împlinite nu numără pentru
deținătorii „dreptului istoric“. Transilva-
nia a fost împărțită în comitate; numele
ei chiar nu mai este, decât o espreziune
geografică, ca la noi numele de Bretania
și de Normandia; comitatele Transilvaniei
nu se deosebesc întru nimic de cele ale
Ungariei... dór prin câte-va legi excepționale.

IV.

Românii formeză marea majoritate din
populațiunea Transilvaniei. După recensă-
mentul administrațiunei maghiare din 1890,
cele 15 comitate formate din Transilvania,
numără 2.251.000 de locuitori, ast-fel împăr-
țiti: 1.276.000 Români; 697.000 Maghiari
217.000 Germani. Comparându aceste cifre
cu ale recensămintelor făcute mai înainte
(pe timpul regimului centralist) de cătră
o administrație germană, constatăm, că
Românii rămân staționari, pe când Ger-
manii se împuțineză și Maghiarii se înmul-
țesc.

Cu toate acestea, în ciuda numărului
mare alu filor ei, până la 1848 nici na-

capabilitatea de rezistență a Slavilor face iluzoriu și acestă bine. Din potrivă, tripla alianță numai păgubitoare poate fi pentru Austria, fiind-că interesele ei sunt altele. O dublă-alianță cu Rusia, de sigur ar fi mai folositoare — căci se vă aduceți numai aminte, cât de bine i-a cucerit Austriei în 1849 alianța Rusiei. Cehii tineri nu propagă încă adă alianța-dublă, căci sunt încă multe interese de egalitate și pentru o dublă-alianță trebuiesc două părți.

După-ce vorbitorul a atins ultimele evenimente din Serbia, întrebându pe ministrul Kálnoky, ce atitudine a luat față cu reintrocerea în țară a contelui de Takova, și după-ce s'a ocupat cu afacerile bulgare, continuă astfel:

Să ținem cu România bună prietenia. În urma războiului vamal piața austriacă a fost înlocuită în România cu piețele engleze, franceze și germane. Prin Convenția comercială dela 1893 s'a stabilit, ce-i drept, raporturi amicale cu România, dar trebuie să ținem seama de aceea, că procesul Memorandumului din Clușiu contra Românilor din Ungaria și Transilvania, a stricat foarte mult prestigiuul Austriei față cu România. Respectul dreptului public ungar și patriotismul Maghiarilor, der totuși e curiosă explicarea legii de naționalitate dela 1868 față cu cele trei milioane de Români și față cu Slovaci.

Oratorul începe apoi a desvolta pe larg cestiunea română din Ardeal, presidentul însă îl întrerupe, dicându, că această cestiune nu aparține delegațiunii austriace. Roga deci pe orator să rămână la obiect.

Kaftan observă, că de sigur n'ar fi atins obiectul, decât cestiunea n'ar fi fost atinsă în delegațiunea ungară, și decât acolo n'ar fi primită expresiune dorința, că e în interesul întregii monarhii de-a lua poziția față de întâmplările agitatorice, cari se pretinde, că le-ar sprigini România.

Președintele dice, că e adevărat, că în delegațiunea ungară s'a tratat cestiunea, însă acesta era la loc, și că tocmai așa ar fi împiedecat un orator maghiar de-a suleva cestiunea cehă în delegațiunea ungară.

Kaftan: Regret, că mi-ați dearsă dreptul, de-a spune câte-va cuvinte asupra acestei cestiuni de cel mai mare interes pentru noi. Războiul, ce se poartă în contra naționalităților din Ungaria, e judecată chiar și de către patrioți maghiari. Oratorul amintesc apoi cuvintele monarhului rostite la Boroș-Sebiș și explicările contelui Zichy referitoare la acesta. Vorbitorul se ocupă apoi de cestiunea cehă.

După-ce vorbește delegatul Dr. Berenreiter asupra poziției monarhiei față cu politica externă, președintele dă o mică pauză, ér la redeschiderea ședinței ia cuvântul delegatul ceh-tinăr:

țiunea română n'avea existență legală, nici Români n'aură individualmente dreptul de cetățenie. Statul transilvan nu-l cunoscea. După constituția-i cea veche, care fu în vigoare până în 1848, Transilvania era împărțită în 3 statur, seu națiuni: națiunea ungară, națiunea sârbă și națiunea sârbă. Acești termeni trebuiesc luați mai mult în înțeles politic, decât etnografic, căci ei indică națiunea, care singură avea drepturi politice în fi-care din aceste teritorii. Români, cu toate că formau majoritatea numerică, n'aveau mai multe drepturi politice și civile, ca ilonii în Sparta, și religie lor greco-orientală nu era recunoscută de stat. Statul transilvan nu cunoscea, decât 3 națiuni: Unguri, Secui și Sași, și patru religii: catolicismul roman, calvinismul, unitarismul (religie Ungurilor și Săcilor) și luteranismul (religia Sașilor). Cine-va a numit acestea în glumă: „cele șapte păcate mari ale Transilvaniei“.

(Va urma).

Paçak, care vorbește pentru federalism și aduce de exemplu pe Germania, care prin federalism a devenit mare. Vorbi apoi despre tripla alianță, care, dize, nu se susține decât în interesul Germaniei. Pentru Austria însă această alianță este păgubitoare și numai Ungurilor se poate mulțumi, că s'a înființat.

Ajungându la România oratorul se provăcă la cuvintele ministrului de externe Kálnoky, care a declarat, că este amic al păcii interne. Cel mai bun mijloc pentru acesta, este fără îndoială, ca fiă-cărei naționalități să i-se garanteze libera dezvoltare, fiind-că nici unei naționalități nu-i stă în drept de-a împiedeca pe alta în dezvoltarea ei. Provoacă-se la Ludovic Kossuth, vorbitorul dice, că *asuprirea naționalităților este pentru veștile cele mai negre ale evului mediu, ér nu pentru veștile noastre luminate.* Ministrul de externe a dăș anul trecut, că dorința monarhului este, de-a-se-garanta pacea internă, și acolo unde ea este turburată, să fiă restabilită. Ministrul a cerut dela delegați, să vestească această pace. Delegații cehi au și făcut-o acesta, fiind-că nu pretind alt-ceva, decât *independentă egală cu Ungaria în imperiu.* În fine declară, că dorește pace și cultură, și că nu primesc raportul.

La vorbirile lui Kaftan și Paçak, ministrul Kálnoky a dat un răspuns foarte evasiv, ocolind a-se ocupa de cestiunea română.

Kultur-egyletului din Ungaria de sus.

Și-lele acestea s'a ținut în Neutra adunarea Kultur-egylet-ului din Ungaria nordică. Șovinistii unguri au ținut să se adune chiar în acest loc, unde odinioară era centrul domniei lui Svatopluk.

La adunare a luat parte contele Stefan Károlyi, Horanzy, Schober și Farbasch, mari lideri ai „culturii“ maghiare. Viceșpanul Krauss din comitatul Neutra a ținut o vorbire, la care a răspuns contele Károlyi accentuând, că *totu patriotismul adevărat are datoria de-a promova cultura maghiară.*

Adunarea a luat o rezoluțiune: *de-a trimite o adresă guvernului, precum și tuturor comitatelor, rugându și îndemnându, ca guvernul să grăbească a înființa kisdedov-uri „pentru lățirea dulcei limbă ungară“.*

Accentuăm în deosebi această ispravă a kultur-egylet-urilor, pentru ca să nu mai rămână nici umbră de îndoială, că nisuițele lor ținesc toate la un singur lucru: *maghiarizare cu orice preț.*

Ne aducem aminte, că pe când se discuta în camera ungară legea despre asilele de copii, frunțașii politici maghiari strigau în gura mare, că ei nu vor prin această lege să sugrume limba și individualitatea națională a popoarelor nemaghiare. Nu i-am crezut și nu i-a crezut nime în lume, pentru-că știut este, că stăpânii țilei o singură țintă urmăresc: *maghiarizarea cu fier și foc.* Și eti că acum vin înșiși bărbații, cari s'au pus în fruntea mișcării pentru maghiarizare, și declară, că scopul lor este lățirea „dulsei limbă ungară“.

Er pentru a ajunge la această scop, nu se rușinează a soma guvernul și societatea, să ridice fabrici de maghiarizare, adecă nenorocitele kisdedov-uri, în cari copiii nemaghiari să li-se predice în limba ungară idealul strănepoților lui Árpád.

N'ar merita să ne ocupăm mai în detaliu cu această hotărâre neumană și anticivilizatorică a kultur-egylet-urilor din Ungaria de sus, decum-va ea nu s'ar fi luat tocmai într'un timp, când în lupta pentru susținerea limbii și a naționalității popoarelor nemaghiare, presa și bărbații frunțași ai Maghiarilor n'ar striga urbi et orbi, că, Dóme feresce, ei nu vreau să ne răpescă limba.

Der în trecut fiă dăș, domni maghiari pot să facă astăzi, ce voesc; pot chiar să ia rezoluțiuni de-a răstigni pe toți aceia, cari nu vor să se îndrăgescă de „dulcele“ lor idiom. Fiă însă siguri, că popoarele nemaghiare din Transilvania și

Ungaria, și în deosebi fii națiunii române, n'au degenerat atât de mult, încât de dragul unei limbă care reclamă încă multă cisălă, să se lapede în mod laș de limba lor proprie. Maghiarii sunt fanatici în alegerea mijloacelor pentru lățirea limbii lor; noi Români, și cu noi dimpreună toate celelalte națiuni nemaghiare, nu silim pe nime a ne învăța și vorbi limba, însă se o scie și cei de sus și cei de jos, că atunci, când e vorba de-a ne apăra tesaurul nostru cel mai scump, suntem hotărâți a ne jertfi chiar și viața.

Erăși un proces pentru aderențe.

Clușiu, 2 Octomvre 1894.

(Raportul special al „Gazetei Transilvaniei“).

Nepăsători și liniștiți au stat și astăzi pe banca acuzatorilor d-nii Ion Popa-Necșa, editorul, și Andrei Balteșu redactorul responsabil al „Tribunei“.

La orele 11 a. m. *presidentul* începe pertractarea. Confus, cum e totu-deună, sortind 12 jurati din cei 36, pune în urnă și de aceia, cari nu erau de față. Scote apoi din urnă totu de cei absenti. Pe urmă, între risetele publicului îndreptă greșela, ia din nou toți juratii pe rând și se sorteșu următorii:

Trandafir M., Péterfi, Hollós, Gyalui, red. la o fișică locală; Moldován Gergely, fost polișt, Basenszky, Déak A., Szatmári, Pusztay, teatralist, Köy E., Dr. Ud-ránszky, Ambrus G.; și suplenți Dr. Jancsó, Dr. Davida Leó.

Procurorul s'a usat de dreptul de recusare, acuzării însă nu. *Presidentul* e br. Szentkereszty, juđi votanți Becsek și Jsekkutz. Talmaci Dr. Lehman.

Andrei Balteșu s'a născut în Ocna-Sibiului, e de 34 de ani, gr. or., necăsătorit, culegător tipograf în Sibiu, a fost pedepsit în mai multe rânduri pentru delict de pressă.

I. Popa-Necșa: la întrebarea *presidentului*, că scie unguresce, dice, că: nu pote de loc vorbi limba acesta; s'a născut în Sibiu, e aproape de 55 de ani, gr. or., căsătorit, părinte unui băiat, e tipograf în Sibiu, avere mai are încă „o firă“. A fost de 2-ori pedepsit pentru delictul de pressă.

Se cetesc apoi actul de acuzatiune din care reese, că în nr. 214 din 1893 al „Tribunei“ a apărut o scrisore a d-lui Solomon Haliță și soții, adresată D-lui A. C. Popovici, în care acesta e lădat și preamărit, ca un martir și erou al sfinței cauze românesce, a fost judecat de curtea juraților din Clușiu ca „agitator“. D-l Haliță însă e în România, Brote asemenea, — așadără punem mâna pe Balteșu și Popa-Necșa — cel dintău redactor, ér cel din urmă editor al „Tribunei“; cam acesta e cuprinsul actului de acuzatiune.

I. Popa-Necșa: decât procurorul și a retras acuză față de autorii articolului incriminat, ne-avându acuză nici față de mine motive mai grave, ca față de dâș, rog pe procuror să se retragă acuză.

Presidentul: îi borborosesc ceva d-lui Becsek și d-lui Imn, ér procurorul cetesc scrisori și nici că vré se scie de cele dize de d-l I. Popa Necșa. În ast-fel de împrejurări ar trebui să venim numai înaintea tribunalului și să dicem: aici suntem, băgați-ne în temniță; apărarea și așa este de prisos.

Presidentul trecându ast-fel la ordinea țilei, ia interogatoriul lui Balteșu.

Balteșu: n'a vădut nimic în articol, ce s'ar opune paragrafilor legii penale, și așa l'a dat publicității, — primesc răspunsabilitatea.

I. Popa Necșa: deși nici n'a cetit articolul, primesc, ca editor, responsabilitatea.

Procurorul își ține vorbirea de acuzatiune: Țin acuză în contra a două fișuri de compătimită ale mișcării române, dize el. Chiar de aș dispune de oratoriă, nu aș usa de ea, pentru-că actul în sine mă dispensază dela acesta. Nu este, d-lor, aci delict politic, ci neglijierea datorin-

ței de țiarist. Este aici preamărirea unei fapte punibile, ori nu? Dacă da, de pedepsit sunt și acești doi acușati. Căci cui i-se face laudă și mărire? Aceluia, care pedepsit a fost pentru fapte grele, urmări de asprimea legii? Dacă asta s'a făcut, pedepsit trebuie să fiă. Eu, d-lor jurati, presupun, că aveți destulă inteligență pentru-ca eu să fiu dispensat dela înșirarea seu adăgerea de nouă motive. Cele espuse în actul de acuzatiune sunt suficiente, pentru-ca eu să nu adăgău nimic.

Sunt doi omeni, cari sunt aplicați parte ca redactori, parte ca editori la o fișă, care ori și cum, se bucură de orecare trecere și răspândire, ei trebuie să fiă atenți la cea ce fac. Rogu dera, că se pronunțeti verdictul condamnator asupra acestor omeni, ca în viitor să fiă mai treji în afacerile lor.

Finindu-se vorbirea de acuzatiune, acușati declară, că n'au nici apărători, căci e lucru de prisos, nici nu se apără ei, căci e de geaba.

La 11 $\frac{1}{2}$ se retrage juriul spre a aduce verdictul.

La 12 din ț, Moldován Gergely, eș din odaia laterală în fruntea tuturor juraților, și stăndu în mijlocul salei de pertractare, în ton aristocratic și demn de un profesor de universitate, din grai așa a graiut: „En, Dr. Moldován Gergelyi becsületesre és lelki-ismeretrem.... etc. Adecă: „Eu Dr. Moldován Gergely, pe conștiința și... omenia mea...“ etc.

Curtea cu jurați declară cu 12 voturi vinovăți pe ambii.

La propunerea procurorului, tribunalul a adus sentința, prin care A. Balteșu e condamnat la 3 luni temniță ordinară; J. P. Necșa la 2 luni temniță ordinară. Apoi suportatea speselor de 34 fl. 63 cr. în solido. Din cauziunea „Tribunei“ se confiscă 500 fl. Sentința are să fiă publicată în fruntea fișii în „limba statului“.

Pertractarea finită la orele 12 $\frac{1}{2}$.

Alco.

SCRIRILE ȚILEI.

21 Septemvre.

Diarul franceș „L'Europe“ din Paris a publicat de curând un articol foarte simpatetic Românilor. Totu acolo se anunță și apariția unei broșuri despre Transilvania, eșită din condeiul publicistului franceș *Vevelle*.

—o—

Esportul de vin, mustă de vin, alcool și de esență în Germania și Serbia s'a normat din partea respectivelor ministere de comerț, și în privința acesta s'au luat anumite decisiuni. Interesați pot studia aceste normative detaliate în biroul camerei comerciale din Brașov.

—o—

Deschiderea casei de concert se va face Duminică în 7 l. c. la 11 ore a. m. prin un *matinée*, cu concursul reuniunii șasesci de cântări din loc și al corului de dame (dirigent d-l Rudolf Lassel), precum și al societății filarmonice (dirigent d-l Anton Brandner). Programul va fi următorul: 1. Alocuțiunea directorului casei de păstrare, d-l Dr. Eduar Gusbeth; 2. Ouvertura de Beethoven: „Die Weihe des Hauses“ op. 124; 3. Prolog, luoră de d-l Ernest Hintz, președinte al reuniunii de cântări din loc; 4. Imn, de principele Ernest de Saxa-Coburg-Gotha, cor bărbătesc cu acompaniament de orchestră; 5. Cor recitativ și cor final din partea I al oratorului „Die Schöpfung“ de Haydn. — Textul prologului se va distribui tutori, cari vor lua parte la *matinée*. Bilete de intrare se pot căpeta în librăria d-lui Hiemesch. Venitul curat este destinat pentru scopuri de binefacere, fără deosebire de națiune și confesiune.

—o—

Căștigul principal al loteriei este de 60,000 fl., care să plătesc imediat numai cu 10% scădemânt. Atragem atențiunea on. cetitor că tragerea va fi irevocabilă la 16 Octomvre.

Coroșondența „Gaz. Trans.”.

Beiușu, 18 Noemvre 1894.

St. D-le Redactoru! Aprópe dñnicu cetescu dñarele romãnesci despre delãturãrile și neindreptãtirile, ce comitu solgãbirii la alegerele funcționarilor comunali. Se scie, cã legea pune în mãna lorã puterea, de care abuzesã mai alesu la candidãri, țintindũ totũ intrãcolo, ca pe Romãni sã-i eschidã, ori celũ multũ sã-i lase numai de scriitorãși pe lângã notariu in-pintenați, ori de „kisbiru” pe lângã juđii comunali. Unũ astũ-felũ de casũ tristũ ni-sã datũ și nouẽ, Beiușenilorũ; casulũ nostru însẽ e mai tristũ, póte, decãtũ tóte celelalte, cari s'au întemplatũ vre-o datã printre Romãni, și anume:

Antistia opidului Beiușu de decã de anũ îndatinase a-și alege doi notari: unũ Romãnu și unũ Maghiarũ; așa era sã se întemple și la alegerea sãvirșitã în 19 l. c. Solgãbirulũ ungarũ a și promisũ, cu tótã serioșitatea, cã fiindũ primulũ notarũ Maghiarũ, acum la alegerea celui de alũ doilea numai în acelũ casũ va candida și Maghiarũ, decã se vorũ afla între alegãtorii romãni, cari sã-lũ róge, ca sã candidesã. Și ce ni s'a datũ sã vedemũ? Judele Erdelyi János (supranumitũ „piciorũ de porcũ”) se pune cu doi jurați de ai lui (Balcaș și Hadji) cere dela solgãbirũ candidarea scriitorului Szelle, pe care ilũ și candidesã. În dñua alegerei Romãniũ, cari s'au presentatũ, pretindũ respectarea, decã nu a dreptului, ce-lũ au, dẽr mãcarũ a datinei vechi, ca sã aibã și ei unũ notarũ. Acestora însẽ le rãspunde pururea mutulũ deputatũ mamelucũ, rusneculũ, care se dice a fi Romãnu, Véghsõ Gellert, cã nu esistã nici unũ pactũ și putemũ alege și Maghiarũ etc.

Alegerea s'a și întemplatũ, și cu 18 voturi contra 10, pe cari le-a cãpãtatũ Teodorũ Ciumpea, a fostũ alesũ Szelle.

Cine pórtã vina, cã alegerea a reușitũ așa și nu cum ar fi trebuitũ sã reesã? Romãniũ și numai Romãniũ, pentru-cã 1) ei, adecã reprezentantulũ lorũ birulũ, „piciorũ de porcũ” și jurații au cerutũ candidarea Maghiarului*); 2) dintre Romãniũ au absentatũ dela alegea mai multũ slabũ la ãngerũ, fãrã nici o causã; și 3) vre-o cãștã-va au votatũ pe lângã candidatũ ungarũ. Veđi așa stãmũ noi, d-le Redactorũ, aici în centrulũ romãnescũ alũ Bihorului.

Notezũ, cã atãtũ birulũ Erdelyi János (socorulũ advocatului Paulũ Popũ,) cãtũ și deputatulũ Véghsõ suntũ rude ale fostului episcopũ Vasiliu Erdelyi, din averea cãruia s'au ingrãșatũ și ãmbogãțitũ ambii, ca foști „cãsnari”.

Mai anulũ trecutũ totũ birulũ pomenitũ, în simplicitatea-i celũ caracterisãzã, subscie o declarațiune, în care era scrisũ, cã Romãniũ facũ revoluțiã, care apoi a avutũ rezultatũ, cã a venitũ asupra nãstrã milițiã atunci, când noi eramũ cu toții liniștiți și ãnfrãțiți cu „frãții Maghiari”.

Și cugetãți, cã s'a aflatũ vre-unũ Romãnașũ, care mãcarũ sã fi interelatũ, ori protestatũ în vre-o ședințã la comitatũ ori la casa orașului? Ferit'a Dumneđeu! Toți erau tãcuti ca peșele. Avemũ și noi ómeni, cari își batũ pieptulũ, cã suntũ Romãni mari, cã apãrã interesele naționali etc., dẽr, durere, de trei-ori durere, cã afarã de palavre și de seócãturi destructive, altã nu esperiamũ.

Ómenii noștri suntũ dedãți numai a arunca beșici colorate în aerũ, ca sã adune în jurulũ lorũ copilandri, și a vorbi ca în mórã, unde adecã sã nu-i audã nimeni. Ómenii noștri suntũ cufundați în vechiulũ peccãtũ, care se numesce: iubirea de sine. Nu voiescũ sã vadã, cã a sositũ timpulũ, cândũ trebuie sã ne desbrãcãmũ de datina de-a umfla lucrurile, ca bãețandrii, și cã

*) Primarulũ și cu jurații sãi suntũ slugile solgãbirului. Decã solgãbirulũ ar fi ținutũ sã respecte dreptulũ Romãnilorũ, nu credemũ, cã aceste plecate slugi ale sale ar fi cutezatũ sã se póte atãtũ de miserabilũ. Prin urmare vina nu este a se atribui esclusivũ numai Romãnilorũ, a cã-arorũ purtare, fãrã ãndoelã, a fostũ forțe ticãlósã, ci și intrigelorũ solgãbirulũ.

Re

trebuie odatã sã ne rãcorimũ ferbințela cu apa rece a muncii serióse și a interesului adevãratũ față cu națiunea.

Acum odatã atãta numai în generalũ; va veni însẽ timpulũ, când imi voi permite a pune pe masã de disecțiune faptele și daraverele fiã-cãruia în specialũ. Pãtrunsũ de iubirea, ce-o amũ tață cu mama națiune, trebuie cu durere sã esclãmũ, ãmpreunã cu vulturulũ din fabula lui Esopũ, care vedẽndũ-se strãpunsũ cu sãgãta, ce purta în vãrfũ pene de vulturũ, a esclãmatũ! „O vai de mine! însẽ-și penele mele mã ucidũ. Nici sãgãta nu-mi face atãta durere, cãtũ-mi facũ penele mele”.

Bihorẽnũlũ.

Din Rusia.

Unũ raportorũ alũ dñarului rusescũ „Novoje Vremja”, scriindũ despre esopiția polonã din Lembergũ, dice, cã i-a cãđutũ acolo în mãni o cãrticicã de cãntãri, pe care membrii societãții pedagogice din Lembergũ au distribuit-o între acei tineri poloni și ruși, cari au visitatũ esopiția. În acea cãrticicã suntũ o multime de poesii, în cari se profesesã ura fanaticã față cu Rusia. Intr'una din acele se dicũ urmãtorele:

„Aruncã din cerũ privirile asupra nãstrã, Kosciusko, sã veđcum ne vomũ scãlda în sãngele dușmanului nostru; avemũ lipsã de sabia ta, ca sã liberãmũ patria nãstrã; cãntarea acãsta este cãntarea libertãții nãstre, pentru care ne vomũ jertfi sãngele, și ilũ omorimũ pe acela, care va cuteza sã dicã, cã Muscalii suntũ frãți cu noi”.

Celelalte cãntãri ãncã suntũ cam de acãstã naturã, dice raportorulũ, și se mirã, cum de monarchia austriacã póte permite cãntarea astorfelũ de cãntãri terosistice?

Pãnã la 1887 ele erau oprite, acum li-se permite Polonilorũ, ca sã se fanatiseze cu ele în contra Rusiei, ba chiar și muzicele militare le cãntã. Din contrã, în Boemia este opritã cãntarea unorũ melodii, cum este „Hei Slovane” și „Kraly dudy ii Pobudy”.

În Lod, în Polonia, s'a arestatũ unũ Jidanũ cu numele A. Blank, care se ocupa cu liferare de dinamitũ pentru Rusia. Fiindũ eruatũ, a recunoscutũ, cã are și complici în acãstã ãntreprindere, pe L. Rosenstein în Peterhof și pe chirurgulũ Abraham Grantam în Budkov.

În 19 Ianuarie 1895 se vorũ ãmplini 100 de ani, de când a muritũ renumitulũ scriitorũ rusũ Gribojedov. Dñua acãsta se va serba din partea academiiei de sciințe din Petersburgũ și de tóte universitãțile rusesci.

Dupã cum se anunțã din Varșovia, în urma epidemiei de colerã, ãvitã în acãstũ anũ, nu se va face dislocarea de trupe, ãndatinatã în fiã-care anũ.

Dñarul „Univers” din Parisũ anunțã din isvorũ sigurũ, cã Rusia e hotãritã a interveni în rãșboulũ chinez-japonesũ. Dice, cã 5000 de soldãți ruși au ãntratũ deja în Coreea.

Conformũ unei ãmpãrtãșiri oficiale, alaltãeri sãrã pãrechia imperialã rusescã, prințulũ de coronã rusescũ, mariũ duce George și Mihailũ, marea ducesã Olga și prințulũ Nicolau din Olanda, au plecatũ din Spala la Crimea.

Bóla Țarului.

Despre bóla ãmpãratului Rusiei, dã nesceđdate forțe importante unũ diplomatũ fruntașũ din Petersburgũ, intr'o scrisore adresatã dñarului „Neues Wiener Tagblatt”.

Sciorea despre bóla Țarului — dice diplomatulũ amintitũ — a avutũ unũ efectũ forțe deprimãtorũ asupra cercurilor polițice și sociale din Rusia. Dẽr și la cur-

țile streine suntũ urmãrite cu cea mai mare atențiune sciorele despre bóla Țarului.

Țarulũ a fostũ atacatũ de-odatã de douẽ morburũ. Unulũ este neurastenie în gradũ forțe mare și anemiã. Despre natura morbului alũ doilea medici ãncã nu suntũ în curatũ.

Doctorii din Petersburgũ au diagnosticatũ morbulũ de zaharũ (diabetes mellitus) însẽ doctor Sacharjin le imputã nesociințã și nu-i ține vrednicũ de a-se consulta cu ei. Elũ însu-și a cređutũ multũ timpũ, cã Țarulũ suferã de așa numita bóla-Bright, mai târđiu însẽ și-a schimbatũ pãrerea, dicẽndũ cã e posibilũ, ca Țarulũ sã suferã de tuberculosã de ficatũ.

Unũ lungũ șirũ de ani, organismulũ puternicũ alũ Țarului a sciutũ sã resiste ori-cãrei influențe esterne, și cu dreptulũ se dicea, cã elũ este celũ mai tare omũ din ãmperiu.

Intr'unũ timpũ a circulatũ prin tótã pressa din lume sciorea, cã pe unũ atletũ din Berlinũ, care da producțiunii la curtea rusescã, l'ar fi fãcutũ Țarulũ de rușine. Elũ a pãșitũ la masã, a luatũ nesce cãrți de jocũ în mãni, dicẽndũ: „imitẽzã-mẽ, decã póți”, și a ruptũ cãrțile în douẽ. Se ãntellege de sine, cã atletulũ s'a ãncercatũ ãnzadarũ sã imiteze producțiunea.

Dela Augustũ celũ tare ãnoce, Rusia n'a avutũ unũ Țarũ atãtũ de puternicũ în constituțiã corporalã. Dẽr acãstũ organismũ puternicũ n'a pututũ sã resiste în continuu sguduirilorũ sufletesci.

Din dñua urcãrei sale pe tronũ, când bomba nihilistilorũ a sfãșiatũ în bucãți pe tatãlũ sãu; dela descoperirea tipografiei nihiliste chiar în ministeriulũ sãu de mãrinã, și pãnã în dñile catastrofei dela Borki, Țarulũ a trecutũ peste atãtea sguduirũ, peste atãtea neliniști sufletesci, ãncãtũ acestea i-au luatũ capabilitatea de-a rezista.

Neurastenia s'a pronunțatũ în mãsurã mare, când medicii au constatatũ, cã bola marelui duce George e incurabilã. Marele duce George este celũ mai ãnbitũ copilũ alũ Țarului. Elũ e de 23 de ani și nu de multũ a petrecutũ în Abbas-Tumas, de unde au sositũ sciiri neliniștitoare despre starea lui.

Sciorele acestea l'au atinsũ forțe gravũ pe Țarũ și l'au fãcutũ melancolicũ. ãnainte de-o cãlãtori din Petersburgũ în Bjelowieb, Țarulũ priveghia nopti ãntregi, așteptãndũ depeșile despre starea fiului sãu. ãnainte de-a pleca la drumũ a mersũ în oficiulũ telegraficũ alũ palatului sãu, a dictatũ o depeșã funcționarului cãtrã archiducele George, declarãndũ, cã așteptã rãspunsulũ, ori cãtũ ar ãntãrđia elũ. Când funcționarulũ l'a fãcutũ atentũ, cã va trebui sã aștepte multũ, Țarulũ a rãspunsũ: „fiã ori cãtũ de multũ, voiũ aștepta.”

Și a așteptatũ, a așteptatũ pãnã a sositũ depeșã. Țarulũ s'a retrasũ apoi în apartamentela sale, dẽr nu pentru a dormi, ci pentru a plãnge. Desperatũ elũ își freca mãnile, apoi a sãritũ în susũ esclãmãndũ: „Dumneđeule, Dumneđeule! ce țã-am greșitũ, de mã pedepsesci așa de greu?” Scena acãsta a vedut'o ãnșuși adjutantulũ Țarului și a povestit'o dignitarilorũ dela curte.

Ultima fasã a bólei Țarului s'a pronunțatũ în Bjelowieb cu ocașia unui prãndũ de curte, unde fãrã de veste i-s'a fãcutũ așa de rãu, ãncãtũ se credea, cã a fostũ ãnveninatũ.

Dupã sfatulũ medicilorũ elũ a trebuitũ sã cãlãtorescã în Spala, ãnsẽ dorințã lui ardãtore era, sã mergã cu elũ și archiducele George. Dorințã acãsta i-s'a și ãmplinitũ și revederea ãntre tatã și fiu, dupã cum spunũ martorii oculari, a fostũ forțe mișcãtore.

În prima nópte s'a petrecutũ urmãtoreã scenã caracteristicã: Țarevna, care dupã obiceiu priveghia lângã patulũ soțului sãu, în urmã s'a retrasũ în apartamentele sale. Abia Țarevna a pãrãșitũ odaia, Țarulũ s'a sculatũ ãncetũ din patũ, s'a ãmbrãcatũ și în vãrfulũ degetelorũ a mersũ în odaia marelui duce George, unde acesta dormia. A statũ lungũ timpũ lângã patulũ

sãu, privindũ pe bolnavulũ iubitũ. În nóptea acãsta s'a recitũ forte greu, ceea ce i-a agravatũ bóla.

Pãnã aiciã relațiã diplomatului din Petersburgũ.

Sciiri telegrafice.

Budapesta, 3 Octomvre. Numẽroși membrii opoșionali ai camerei magnãțilorũ ținurã erũ, pãnã târđiu nóptea, o conferențã la contele Eszterhãzy, în care luarã decisiune asupra modului de procedere în discusiunile plenare ale proiectelorũ bisericesci-politice, cari se ãncepũ astãđi. Totũ spre scopulũ acesta se ținũ o conferențã intimã și la primãtele Vaszary.

Alba Regalã, 3 Octomvre. În comitatulũ Vespriimului ãnainteã cu pași repeđi organizarea partidei poporale. Se dice, cã în conferențã episcopalã s'a luatũ hotãrãrea, ca partida poporalã sã se organizeze în singurãtice cercuri electorale pentru o agitare zelósã.

Literaturã.

Din cãrțile de rugãciuni de d-lũ Constantinũ Lucaciũ, anunțate în numãrulũ de Dumineca trecutã alũ fõiei nãstre, amũ primitũ și noi cãte-unũ esemplarũ. „Calea cereascã, carte de rugãciuni și cãntãri bisericesci ãntocmitã pentru poporulũ romãnũ, din cãrțile rituale aprobate ale bisericiei rãșaritene”, este o carte voluminosã de 314 pag., formatũ esteticũ, tiparũ curatũ, legãturã solidã. În textũ se aflã și cãte-va ilustrațiuni sfinte, er în partea din urmã unũ cãlindarũ, pãscãlia pe 35 ani și mai multe pagine de hãrtiã albã pentru ãnsemnãri. Pe lângã rugãciuni, în partea din urmã a cãrții se aflã mai multe ãnvãțãturi morale. Prețulũ 50 cr. Edițiã de luxũ: fl. 2.40, 2.30, 2.80, 3.80 și 10 fl.

A douã carte de rugãciuni, de același autorũ, ãntitulatã „Pórta rãului”, este ãntocmitã cam în același chipũ, ãnsẽ atãtũ formatulũ, cãtũ și cuprinsulũ este multũ mai micũ. Cea dintãiu este pentru adulți, er acãsta pentru copii. Prețulũ 20 cr. Edițiã de lucșũ 1 fl.

În editura Tipografiei „Aurora” A. Todorãniũ din Gherla a apãrutũ: Povestile Bãnãntului, culese din gura poporului bãnãțenũ, de George Cãtanã, ãnvãțãtorũ. Tomũ II Conține 19 povești pe 150 pag. Prețulũ 25 cr.

„ALBINA” institutũ de creditũ și de economii Filiala Brașovũ.

Conspectulũ operațiunilorũ de cassã în luna lui Septemvre, 1894.

Intrate:

Numãrar cu 1 Sept. 1894	fl.	4,436.62
Depunerũ spre fructificãre	„	101,111.59
Cambii rãscumpãrate	„	83,018.49
Conturi curente	„	101,965.80
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„	8,859.—
Imprumuturi pe produse	„	4,491.59
Monetã	„	759.08
Comisiuni	„	25,883.08
Interese și provisiuni	„	5,889.33
Diverse	„	20,335.93
	fl.	356,750.51

Eșite:

Depunerũ spre fructificãre	fl.	147,314.74
Cambii escomptate	„	94,365.14
Conto curentũ	„	25,803.96
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„	7,140.—
Imprumuturi pe produse	„	2,445.—
Monetã	„	46,046.52
Comisiuni	„	19,955.40
Interese și provisiuni	„	1,193.81
Spese și salare	„	856.32
Diverse	„	4,660.07
Numerarũ cu 30 Sept. 1894	„	6,969.55
	fl.	356,750.51

V. Bologa m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigentu. adjunctũ.

V. Úvegeșũ m. p. comptabilũ.

Proprietarũ: Dr. Aurel Mureșianu. Redactorũ responsabilũ: Gregoriu Maiorũ.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Octomvre 1894.

Renta ung. de aur 4%	121.85
Renta de corone ung. 4%	96.65
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.75
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	101.50
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	125.50
Bonuri rurale ungare	96.—
Bonuri rurale croate-slavone.	96.50
Imprum. ung. cu premii	152.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	141.50
Renta de hart e austr.	99.05
Renta de argint austr.	99.10
Renta de aur austr.	128.90
Losuri din 1860	147.75
Actii de ale Bancei austro-ungarã	1034.—
Actii de-ale Bancei ung. de credit.	467.50
Actii de-ale Bancei austr. de credit.	371.25
Napoleonori	9.86
Marci imp. ger.	60.90
London (lire sterlinge).	123.05
Rente de corone austr.	97.90

Cursul pieței Brașov.

Din 3 Octomvre 1894.

Banconote rom. Camp	9.81	Vënd.	9.83
Argint român. Camp.	9.72	Vënd.	9.77
Napoleon-d'ori Camp.	—	Vënd.	—
Galbeni Camp.	—	Vënd.	—
Ruble rusesci Camp.	—	Vënd.	—
Marci germane Camp.	—	Vënd.	—
Lire turcesci Camp.	—	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	—	Vënd.	—

Dr. Sterie N. Ciurcu

VIENA, IX Pelikangasse Nr. 10

Cabinetul de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

ISVORUL Matild de BODOK

cea mai cristalină, în acid-carbonic cea mai bogată, apă minerală alcalin-acide-ferruginosă a continentului.

Isvor ferruginos de primul rang!

Medicamentul cu cele mai strălucite succese în contra maladiilor stomacului, în contra nervosității, în contra maladiilor cauzate din lipsă de sânge și cu deosebire în contra maladiilor femeilor etc.

Borviz de totă eleganța!

Apa minerală „MATILD“ se găsește în calitate prosperă în depositul subsemnatului: **Brașov, strada Michail Weiss** (ulița poștei) Nr. 12, în toate birturile și cele mai multe băcării.

Prețul unei sticle de 1 Litru (fără sticlă) 5 cr.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului și depositul de exportatiune

IOSIF GYÖRGY

(Transilvania.) **Bodok.** (Transilvania.)

471,87—50.

Marea Descoperire a Veacului
ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac (fără nici o primejdie) în contra **Neputinței**. Vindecarea anemicilor, a Sleților, etc.
INTINERIREA ȘI PRELUNGIREA VIEȚII

Administrația **ELIXIRULUI GODINEAU** la **PARIS, 7, r. Saint-Lazare.**
BROȘURĂ GRATUITĂ TRIMEASĂ FRANCO DUPĂ CERERE

Se găsește **ELIXIRUL GODINEAU** și la **BUCUREȘTI, la Ilie ZAMPIRESCU, droghist;**
la JAȘI, la D.D. Frați KONYA, farmaciști.

la **Galați: STALSKI, farmacist, la Ploiești: la D-nii J. & T. CHRISTESCU, droghisți;**
la **Roman: la D. J. WERNER, farmacist; la Tulcea, farmacia la „MINERVA.“**

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“
à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu și în
tutungeria I. Gross.

Irevocabil tragerea în 16 Oct. a ESPOȘIȚIEI din Losurile 1 fl. a **LEMBERG.** Irevocabil tragerea în 16 Oct.

Câștig Cprincipal 60,000 florini.

Recomandă **IACOB L. ADLER** bancher și zaraf, Tîrgul Florilor Brașov.

Anunțuri
(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrierilor administrațiunii. În cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Mersul trenurilor
pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1894.

Budapesta—Arad—Feiuș										Budapesta, gara de vest—Rușava—Vêrcerova											
Tren mixt	Tren de pers.	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren de pers.	Tren de pers.	Tren de pers.	Tren de pers.	Tren mixt	Orient. Expres	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.	Tren accel.	Orient. Expres	Tren de pers.	Tren accel.	Tren de pers.			
		10.—	8.05	2.15	pl.	Viena . . . sos.	6.02	7.20	3.—	8.36	11.—	9.—	9.15	4.—	pl.	Viena . . . sos.	5.50	7.02	7.05	6.45	
		8.05	1.55	10.—	↓	Budapesta . . .	7.35	1.20	6.30	Vineri					pl.	Budapesta . . . sos.	6.30	10.20	2.10	1.25	8.02
3.10	4.24	11.10	4.—	1.37	↑	Solnoc . . .	4.31	11.22	3.—	1.30	8.30	2.25	7.—	10.—	sos.	Circul. numai Sâmb.	10.30	3.41	9.21	11.15	6.01
9.10	8.42	3.55	6.05	6.10	os.	Arad . . .	11.30	8.20	9.45	5.18	10.40	3.46	9.03	11.21	pl.	Czegléd . . .	4.19	8.21	12.11	6.01	
2.30	7.25	4.30	7.05	6.30	p.	Glogoveța . . .	11.—	8.10	8.55	7.—	4.43	1.47	5.49	12.52	sos.	Seghedint . . .	4.04	8.13	12.06	6.—	
2.44	7.42	4.42	6.40	6.40	↑	Gyork . . .	10.48	8.44	6.47	6.03	5.05	7.54	4.59	1.20	sos.	Timișoara . . .	12.53	5.10	10.50	10.01	2.31
3.15	8.20	5.03	7.07	7.07	↑	Paușu . . .	10.25	8.20	6.18	4.49	2.12	5.55	1.30		pl.	Toplovet . . .	12.26	10.45	9.53	2.11	
3.32	8.39	5.14	7.18	7.18	↑	Radna Lipova	10.11	8.08	6.02	6.03	5.05	7.54	4.59		sos.	Lugoș . . .	9.20	8.55	7.50	11.—	
3.58	8.58	5.32	7.50	7.35	↑	Chop . . .	9.58	7.29	5.47	6.47	6.15	8.02	5.52		pl.	Caransebeș . . .	8.28	7.13	8.49	7.42	3.30
4.30		5.50	7.58	5.09	↑	Berzava . . .	9.25	7.24	5.09	6.47	7.26	8.49	6.57		sos.	Mehadia . . .	7.25	5.53	6.48	6.56	1.58
4.50		6.12	8.14	8.21	↑	Soborșiu . . .	9.09	7.07	4.50	6.47	7.26	8.49	6.57		pl.	Băile Herăulane	8.21	9.23	7.42	6.28	12.58
5.40		7.—	8.56	8.21	↑	Z . . .	8.21	6.33	4.—	6.47	8.21	9.23	7.42		↑	Toplovet . . .	9.33	10.25	9.10	5.39	11.01
		7.28	9.10	9.24	↑	Grasada . . .	7.45	6.07	5.40	6.47	9.33	10.25	9.10		↑	Mehadia . . .	11.15	10.02	11.37	4.40	8.07
		7.54	9.10	9.50	↑	Ilva . . .	7.18	5.19	5.19	6.47					↑	Băile Herăulane			11.37	3.15	5.34
		8.10	9.34	10.06	↑	Branciea . . .	7.08	5.44	5.08	6.47					↑	Toplovet . . .			11.37	3.02	5.12
		8.28	10.24	10.24	↑	Dava . . .	6.44	4.42	4.42	6.47					↑	Toplovet . . .			11.37	2.46	4.49
		4.47	8.54	10.—	↑	Smeria (Piski)	6.02	5.17	4.10	11.32	11.05	12.28	11.47		↑	Toplovet . . .			11.37	2.21	4.10
		5.04	9.08	10.11	↑	Oreștie . . .	6.05	5.05	3.59	11.16	11.05	12.39	11.59		↑	Toplovet . . .			11.37	2.09	3.49
		6.10	10.06	10.37	↑	Jibot . . .	5.09	4.40	3.18	10.37	11.31	12.56	12.16		↑	Toplovet . . .			11.37	1.09	2.19
		6.39	10.29	12.06	↑	Vârșol de Jos . . .	4.14	2.56	9.03	9.03	11.37	1.11	12.31		↑	Toplovet . . .			11.37	1.—	3.40
		7.11	10.53	12.30	↑	Alb-Iulia . . .	4.22	2.32	9.12	9.12	11.45	1.20	12.40		↑	Toplovet . . .			11.45	1.—	3.40
		7.28	11.07	12.44	↑	Feiuș . . .	4.04	3.59	2.14	8.53	10.55	1.40			↑	Toplovet . . .			10.55	11.25	5.50
		8.13	11.54	11.10	↑	Feiuș . . .	3.19	3.35	1.35	8.11	8.55				↑	Toplovet . . .			8.13	7.10	5.50

Nota: Orelle însemnate în stânga stațiilor sunt a se oti de sus în jos, cele însemnate îndrepta de jos în sus. Numerii în cadruri cu linii mai negri însemnă orelle de noapte.